

Motion till riksdagen 2005/06:So382

av **Jan Lindholm (mp)**

Ändrad finansieringsform för Läkemedelsverket

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om nödvändigheten av modernare former för finansiering av Läkemedelsverkets verksamhet.

Bakgrund

Läkemedelsverket finansieras till nästan 100 procent genom avgifter från läkemedelsindustrin för registrering och översyn av läkemedel. Detta kan tyckas logiskt vid en första anblick. Emellertid skapar denna finansieringsform direkta, ekonomiska kopplingar mellan Läkemedelsverket och läkemedelsindustrin. Risken är därmed stor att ett agerande enligt mottot ”bit inte den hand som föder dig” med tiden utvecklas mellan parterna.

Betecknande för det svenska Läkemedelsverket är dess kritiska inställning till naturkost och naturpreparat. Amerikanska FDA är långt ifrån lika kritiskt som Läkemedelsverket. Snarare uppmuntrar FDA i betydligt högre grad än Läkemedelsverket människor att använda sig av naturlig kost och naturliga ämnen för att förbättra sin hälsa.

Naturkostbranschen utgör en direkt konkurrent till läkemedelsbolagen. Läkemedelsbolagen är Läkemedelsverkets kunder och finansärer. Det finns alltså ekonomiska skäl för Läkemedelsverket att kritisera naturkost och andra metoder som inte gynnar Läkemedelsindustrin, samtidigt som man propagerar för diverse läkemedel. Detta agerande tjänar Läkemedelsverket på i två avseenden:

Dels håller Läkemedelsverket sig väl med sina finansärer.

Dels tjänar verket självt på att människor använder mediciner i stället för naturpreparat, då verksamheten är avgiftsfinansierad (läkemedelsbolag betalar avgifter för sina mediciner). Ju mer läkemedel som säljs, desto mer pengar till

Fel! Okänt namn på

såväl Läkemedelsverket som läkemedelsbolagen. Och naturligtvis: ju fler preparat som kan registreras som läkemedel, desto fler att ta avgifter av.

Effekterna av Läkemedelsverkets agerande är direkt negativa för människors hälsa och kostar även samhället stora summor. Konventionella mediciner har, som beskrivits ovan, negativa biverkningar, vilket leder till ökad ohälsa och ökade vårdkostnader. Dessutom tillkommer kostnader för läkemedlen i sig via subventioner och högkostnadsskydd. Det finns beräkningar som pekar på att nästan halva kostnaden för läkemedel beror på behandling av biverkningar.

Läkemedelsverket borde agera i diametralt motsatt riktning, det vill säga så att människors hälsa förbättras på ett ekonomiskt försvarbart sätt. När det finns medel med positiva effekter som saknar negativa biverkningar bör dessa föredras framför konventionella mediciner.

Svenska myndigheter och verk bör agera med människors (och samhällsekonomins) bästa för ögonen, i stället för att, medvetet eller omedvetet, gynna sin egen finansiella ställning.

Exempel på vad fel drivkraft kan leda till

Den 15 juni 2005 godkände Läkemedelsverket preparatet Ritalina som tidigare varit indraget för försäljning. Enligt sina egna regler är läkemedelsverkets uppgift att se till att effektiva och *säkra* läkemedel finns och används på ett *ändamålsenligt* och kostnadseffektivt sätt (min kursivering).

Att preparatet missbrukas, är mycket vanligt och ökar snabbt bland ungdomar i länder där det varit tillåtet. Detta kan inte ha varit okänt för Läkemedelsverket när beslutet togs. Missbruket ökar lavinartat exempelvis i USA och skapar stora problem. Läkemedelsverket redovisar inte på något sätt i sitt beslutsunderlag hur de kommit fram till att nyttan överstiger kostnaderna för att detta preparat nu kommer ut på skolgårdarna. Den maxdos man nu rekommenderar (60 mg per dygn för en 6-åring) skulle en tung narkoman troligen var ganska nöjd med.

Kan det finnas några andra motiv till ett sådant beslut än att verket på så vis kraftigt kommer att förstärka sin intäktsida?

Förslag till åtgärd

Regeringen bör utreda möjligheterna att förändra finansieringen av Läkemedelsverket så att den i motionen beskrivna konflikten mellan samhällsmål och verksamhetsmål inte ges möjlighet att påverka det löpande ansvaret på det sätt som i dag sker.

Ett förslag kan vara att Läkemedelsverket finansieras genom statliga anslag. En punktskatt på läkemedel skulle sedan kunna vara ett sätt att förstärka

Fel! Okänt namn på

statsbudgeten. Denna idé skall dock inte tolkas som någon styrning av uppdraget att hitta en bra lösning.

Stockholm den 29 september 2005

Jan Lindholm (mp)